

Uwagi LI Konferencji COSAC

Ateny, 15-17 czerwca 2014

1. Wybory do Parlamentu Europejskiego

1.1 Konferencja COSAC z zadowoleniem przyjmuje pomyślne przeprowadzenie ósmych wyborów do Parlamentu Europejskiego, które odbyły się w dniach 22-25 maja 2014. Pomimo że średnia frekwencja w wyborach była wyższa niż prognozowano, a czołowi kandydaci w czasie kampanii wyborczej zajmowali się tematyką europejską, COSAC ubolewa nad niską frekwencją wyborczą w niektórych państwach członkowskich oraz nasileniem się ekstremizmu i ksenofobii, które znalazło odzwierciedlenie w wynikach wyborów; dlatego też wzywa poszczególne rządy, partie polityczne oraz instytucje europejskie do refleksji nad stopniem własnej odpowiedzialności za te zjawiska oraz do szybkich działań w celu stawienia im czoła.

1.2 W tym kontekście COSAC z zadowoleniem przyjmuje wyrażoną przez szefów państw UE wolę umieszczenia wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy na czele ich priorytetów, obok dalszych postępów w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, a także podejmowania wielkich wyzwań związanych ze zmianą klimatu, efektywnością energetyczną oraz bezpieczeństwem energetycznym.

2. Zarządzanie ekonomiczne - pogłębianie unii gospodarczej i walutowej (UGW)

2.1 COSAC podtrzymuje przekonanie, że pogłębianie UGW poprzez wprowadzanie polityk mających na celu usuwanie braków ujawnionych w toku kryzysu jest sprawą najwyższej wagi. W tym kontekście zintegrowane ramy finansowe wraz z pełną unią bankową, ze skutecznymi mechanizmami nadzoru, restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz gwarancji depozytów na poziomie UE, połączone, w miarę potrzeby, z autentyczną unią fiskalną i gospodarczą, postrzegane są jako naturalny kolejny krok w rozwijaniu ustanowionych już ram koordynacji budżetowej.

2.2 W związku z tym COSAC z zadowoleniem przyjmuje porozumienie polityczne osiągnięte podczas greckiej prezydencji w Radzie UE dotyczące jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz

sfinalizowanie porozumienia o jednolitym funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków. Porozumienia te będą odgrywały kluczową rolę na drodze do zawarcia unii bankowej, która pomoże w zapewnieniu stabilności finansowej, zminimalizowaniu kosztów upadłości banków ponoszonych przez obywateli UE, przywróceniu zaufania rynków do europejskiego sektora bankowego oraz pozwoli bankom na wznowienie finansowania realnej gospodarki, torując w ten sposób drogę do wzrostu.

3. Wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość

3.1 COSAC wzywa Radę Europejską do przyjęcia strategicznych wytycznych w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych dotyczących planowania legislacyjnego i operacyjnego, przy wykorzystaniu dotychczasowych osiągnięć w ramach programu sztokholmskiego; COSAC podkreśla znaczenie zasady solidarności i odpowiedzialności w określaniu wytycznych i kładzie nacisk na potrzebę pełnego wdrożenia i stosowania istniejących instrumentów w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w celu poprawy jakości życia obywateli Unii.

3.2 Zdaniem COSAC, należy poświęcić szczególną uwagę delikatnej kwestii zarządzania przepływami migracyjnymi oraz integracji legalnych imigrantów ze społeczeństwami UE, dążąc do przyspieszenia reakcji Unii na obecne i przyszłe wyzwania; w tym celu należy nadać bieg propozycjom Śródziemnomorskiej Grupy Zadaniowej, gdyż szlaki morskie są najczęstszymi drogami migracji, powodującymi jednocześnie wiele śmiertelnych wypadków. COSAC kładzie nacisk na potrzebę realizacji inicjatyw mających na celu wprowadzanie w życie zasady solidarności i sprawiedliwego podziału odpowiedzialności, zgodnie z art. 80 TFUE, w kwestiach wzajemnego uznawania decyzji krajowych dotyczących azylu i łączenia puli miejsc przyjmowania migrantów na poziomie UE, tak aby sprostać ewentualnym sytuacjom kryzysowym lub szczególnej presji, zadaniom planowania awaryjnego i zarządzania kryzysowego.

4. Polityki morskie UE

4.1 COSAC podkreśla, że działalność morską stanowi niewyczerpalne źródło wzrostu i dobrobytu dla całej Europy. Dlatego z zadowoleniem przyjmuje wspólne wysiłki podjęte przez Komisję Europejską, Służbę Działań Zewnętrznych, grecką prezydencję oraz państwa członkowskie na rzecz rozwoju kompleksowej, międzysektorowej strategii promowania i zabezpieczenia tego potencjału, a mianowicie strategii bezpieczeństwa morskiego UE (SBMUE); COSAC jest przekonana, że SBMUE powinna obejmować zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne aspekty bezpieczeństwa morskiego, promować globalne rozwiązania wyzwań na

poziomie UE oraz dobrze wykorzystywać wszystkie istniejące narzędzia i struktury unijne w dziedzinie bezpieczeństwa morskiego, w tym misje i operacje WPBiO.

5. Ukraina

5.1 COSAC z zadowoleniem przyjmuje przeprowadzenie wyborów prezydenckich na Ukrainie i z satysfakcją odnotowuje wysoką frekwencję wyborczą społeczeństwa ukraińskiego oraz wyraźną determinację władz ukraińskich na rzecz przestrzegania rzetelnych procedur wyborczych, na ogół zgodnych z podjętymi zobowiązaniami międzynarodowymi.

5.2 COSAC ponownie wyraża stanowcze poparcie dla integralności terytorialnej i suwerenności Ukrainy i potępia nielegalną aneksję Krymu przez Federację Rosyjską. COSAC stanowczo popiera suwerenność, niepodległość i integralność terytorialną wszystkich państw europejskich i uważa, że nie ma miejsca na jakiegokolwiek działania separatystyczne ani prowokacje zmierzające do zmiany granic w Europie XXI wieku bez właściwych procedur demokratycznych.

5.3. Działania Federacji Rosyjskiej stoją w sprzeczności z jej istniejącymi obowiązkami i zobowiązaniami, w tym z Kartą Narodów Zjednoczonych, Aktem Końcowym KBWE i memorandum budapeszteńskim. Półwysep Krymski musi zostać ponownie włączony do państwa ukraińskiego w celu przywrócenia stabilności w Europie.

5.4 COSAC wzywa Radę Federacji Rosyjskiej do uchylenia decyzji z dnia 1 marca 2014 zezwalającej na użycie siły wobec sąsiedniego państwa.

5.5. COSAC podkreśla, że w obecnej sytuacji konieczne jest podjęcie przez Rosję realnych kroków zapewniających ochronę granicy rosyjsko-ukraińskiej w celu zapobieżenia przepływowi terrorystów i broni na Ukrainę.

5.6 COSAC jest przekonana, że jakość wyborów prezydenckich zapewnia nowemu prezydentowi Ukrainy legitymację do nawiązania dialogu integrującego wszystkich obywateli oraz do pracy na rzecz zapewnienia jedności kraju przy poszanowaniu różnorodności społeczeństwa ukraińskiego; COSAC wzywa Unię Europejską do ścisłej współpracy z nowym prezydentem Ukrainy i do wspierania go w działaniach na rzecz decentralizacji oraz we wprowadzaniu reform konstytucyjnych i strukturalnych reform gospodarczych w celu zapewnienia politycznej i ekonomicznej stabilności w kraju. Ponadto COSAC z zadowoleniem przyjmuje deklaracje Federacji Rosyjskiej zapewniające o poszanowaniu wyniku wyborów; COSAC nakłania więc Federację Rosyjską do współpracy z nowym prawowitym prezydentem, do zobowiązania się do podjęcia pokojowego i konstruktywnego

dialogu wiodącego do łagodzenia napięć oraz do wycofania sił zbrojnych z granicy ukraińskiej.

5.7 COSAC oczekuje, że umowy dotyczące dostaw gazu z Rosji do Unii Europejskiej będą w pełni respektowane. Po kryzysie ukraińskim COSAC uważa, że efektywność i bezpieczeństwo energetyczne nabrały priorytetowego znaczenia dla Unii Europejskiej. W tej kwestii COSAC nakłania Komisję i państwa członkowskie do badania sposobów finansowania działań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej oraz ograniczenia popytu na energię, jak również do angażowania się w dalszy rozwój strategii bezpieczeństwa energetycznego UE.

5.8 COSAC z zadowoleniem przyjmuje decyzję o podpisaniu umów stowarzyszeniowych z Gruzją i Mołdawią w dniu 27 czerwca 2014 i oczekuje, że w tym samym czasie zostaną podpisane pozostałe rozdziały umowy stowarzyszeniowej z Ukrainą. COSAC odnotowuje szczególną rolę parlamentów narodowych państw UE oraz Parlamentu Europejskiego w procesie ratyfikacji tych umów i zachęca je do wysłania zdecydowanego sygnału wsparcia dla partnerów wschodnich poprzez zapewnienie płynnego przebiegu procesu ratyfikacyjnego.

6. Demokratyczna rozliczalność

6.1 COSAC wskazuje, że podwójna demokratyczna legitymizacja Unii w procesie legislacyjnym UE, jako unii obywateli oraz unii państw członkowskich, jest ucieleśniana przez Parlament Europejski i Radę w kontekście procedury współdecyzji oraz podkreśla znaczenie kontroli zgodności z zasadą pomocniczości przeprowadzanych przez parlamenty narodowe; zwraca uwagę, że legitymizacja i rozliczalność muszą być we właściwy sposób zapewnione na poziomie narodowym i unijnym przez parlamenty narodowe i Parlament Europejski; przypomina zasadę określoną w konkluzjach Rady Europejskiej z grudnia 2012, zgodnie z którą w toku całego procesu ogólnym celem pozostaje zapewnienie demokratycznej legitymizacji i rozliczalności na poziomie, na którym podejmuje się i wdraża decyzje.

6.2 COSAC odnotowuje, że recesja gospodarcza i jej skutki, takie jak wysokie bezrobocie połączone z ograniczeniem wydatków socjalnych i obniżeniem poziomu życia, odegrały istotną rolę w spadku popularności Unii Europejskiej. W tej kwestii COSAC uważa, że w ciągu ostatnich pięciu lat wiarygodność demokratyczna UE została wystawiona na próbę, gdyż konieczność szybkiego reagowania na skutki kryzysu ekonomicznego i finansowego oraz koordynacji polityk budżetowych skłoniła rządy lub formacje Rady, takie jak Eurogrupa, do przekazywania kompetencji na poziom Unii, częściowo bez kontroli parlamentarnej.

6.3 Ponadto COSAC z przykrością odnotowuje, że programy dostosowań makroekonomicznych nie odznaczały się wystarczającą legitymacją demokratyczną ani rozliczalnością, co zauważyła olbrzymia większość respondentów w raporcie

półrocznym. COSAC podkreśla, że w przyszłości, w celu zapewnienia przejrzystości i odpowiedzialności politycznej, w tworzenie i wdrażanie takich programów powinny być zaangażowane przede wszystkim demokratycznie rozliczalne instytucje.

6.4 COSAC ponownie potwierdza gotowość parlamentów narodowych do przystąpienia do debaty publicznej na temat architektury instytucjonalnej Unii Europejskiej w kontekście istniejących traktatów. COSAC wyraża stanowcze przekonanie, że należy zbadać drogi prowadzące do osiągnięcia demokratyzacji procesu decyzyjnego bez podważania metody wspólnotowej. W tym celu Parlament Europejski powinien w pełni korzystać z praw przyznanych mu przez traktaty oraz dalej rozwijać współpracę z parlamentami narodowymi.

6.5 COSAC z zadowoleniem przyjmuje osiągnięcie porozumienia dotyczącego rozporządzenia w sprawie statutu i finansowania europejskich partii i fundacji politycznych.

6.6 Pięć lat po wejściu w życie Traktatu z Lizbony i związanego z tym powołania Przewodniczącego Rady Europejskiej i Wysokiej Przedstawiciel Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, COSAC składa gratulacje panu Hermanowi Van Rompuy oraz Lady Catherine Ashton.

6.7 COSAC wyraża nadzieję, że współpraca między Radą Europejską, Europejską Służbą Działań Zewnętrznych i parlamentami państw Unii będzie kontynuowana bez przeszkód, oraz że będzie ona nadal rozwijana i wykorzystywana, zarówno w formacie dwustronnym, jak i w kontekście współpracy międzyparlamentarnej.

6.8 Biorąc pod uwagę rozpowszechnioną nieufność obywateli wobec instytucji unijnych, COSAC zdecydowanie popiera demokratyczny udział obywateli Unii Europejskiej w procedurze legislacyjnej w ramach Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej i zachęca Parlament Europejski do aktywniejszego monitorowania jej postępów.

6.9 COSAC jest przekonana, że instytucje unijne muszą wspólnie konstruktywnie pracować przy powoływaniu szefów głównych instytucji, uwzględniając wynik wyborów oraz przesłanie ze strony obywateli Unii Europejskiej, zgodnie z postanowieniami TFUE.

7. Środki zaradcze wobec deficytu społecznego w UE

7.1 COSAC zauważa, że głęboka recesja gospodarcza w strefie euro oraz trwający kryzys zadłużenia publicznego sprawiły, że debata nad społecznym wymiarem unii gospodarczej i walutowej znalazła się wśród najważniejszych kwestii na liście europejskich priorytetów politycznych. W związku z tym COSAC podkreśla potrzebę horyzontalnego uwzględnienia wymiaru społecznego w politykach Unii Europejskiej i w ramach semestru europejskiego. COSAC wyraża stanowcze poparcie dla dialogu

społecznego oraz aktywnego udziału kompetentnych partnerów społecznych w kształtowaniu bardziej skutecznych i ukierunkowanych polityk unijnych.

7.2 COSAC wzywa instytucje europejskie do reakcji na żądania obywateli dotyczące ochrony przed intensywną globalną konkurencją; zdaniem COSAC, najwyższy standard harmonizacji dotyczącej praw socjalnych i ochrony środowiska oraz walka z oszustwami podatkowymi powinny stać się priorytetami w porządku prac europejskich.

7.3 COSAC wyraża zadowolenie z pierwszych oznak ożywienia gospodarczego zaobserwowanych w 2013 roku w Unii Europejskiej – pod względem zarówno wydajności, jak i konkurencyjności. COSAC podkreśla jednak, że konsekwentne prowadzenie niezrównoważonej polityki konsolidacji budżetowej zostało uznane za rozwiązanie nieskuteczne, które niepotrzebnie przedłuża kryzys i opóźnia nadejście ożywienia na rynku pracy. Realizacji dalekosiężnego celu konsolidacji budżetowej powinny towarzyszyć adekwatne działania zwiększające popyt i pobudzające wzrost gospodarczy.

8. Nowe spojrzenie na europejską strategię zatrudnienia

8.1 COSAC z głębokim zaniepokojeniem stwierdza, że w 2013 warunki na rynku pracy nadal się pogarszały, co zaowocowało bezprecedensowo wysokim w wielu państwach członkowskich UE poziomem bezrobocia wśród młodych ludzi, uporczywym utrzymywaniem się bezrobocia i pogarszającymi się warunkami zatrudnienia (np. zatrudnianiem na czas określony i w niepełnym wymiarze czasu pracy wbrew woli pracownika, ubóstwo wśród ludzi pracujących, nieformalne formy zatrudnienia, polaryzacja miejsc pracy i wynagrodzeń); dlatego też COSAC ubolewa nad ograniczonymi, jak dotąd, możliwościami Unii Europejskiej, by zaradzić złemu funkcjonowaniu rynków pracy i nierównościom na tych rynkach, tak aby skutecznie rozwiązać problemy.

8.2 COSAC z zadowoleniem przyjął kluczowe inicjatywy Unii Europejskiej mające na celu zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród młodych ludzi (*Pakiet na rzecz zatrudnienia młodych*, *Gwarancja dla młodych*, *Inicjatywa na rzecz zatrudnienia ludzi młodych*) i wzywa Komisję do podjęcia kolejnych wysiłków na rzecz stworzenia lepszych i liczniejszych możliwości zatrudnienia dla młodzieży w Europie, zwracając jednocześnie uwagę na uwarunkowania lokalne przy wdrażaniu takich inicjatyw, jak np. w przypadku ubogich obszarów wiejskich. COSAC uważa, że skuteczne wdrożenie *Gwarancji dla młodych* wymaga zaangażowania na wszystkich szczeblach administracji rządowej oraz regularnej i ujętej w ramy strukturalnej współpracy z zainteresowanymi podmiotami (np. publicznymi i prywatnymi instytucjami świadczącymi usługi pośrednictwa pracy,

przedsiębiorstwami, związkami zawodowymi, organizacjami młodzieżowymi), a także odpowiednich połączeń pomiędzy krajowymi systemami wspierania zatrudnienia wśród młodzieży a *Europejską gwarancją dla młodych*.

8.3 COSAC zachęca parlamenty narodowe państw członkowskich Unii Europejskiej do aktywnego udziału w wysiłkach na rzecz zmniejszania bezrobocia wśród młodych poprzez wkład w przygotowanie *Planu wdrożenia gwarancji dla młodzieży* i nadzór nad jego implementacją. W tym celu wzywa ona parlamenty narodowe do włączenia się w dialog międzyparlamentarny nie tylko pomiędzy samymi parlamentami, lecz również między parlamentami narodowymi a instytucjami unijnymi.

8.4 COSAC z zadowoleniem odnosi się do przyjętego przez Radę ds. Edukacji planu prac Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2014-2015 i uważa, że przy kształtowaniu polityki należy brać pod uwagę potrzeby i uwarunkowania młodych ludzi. W tym celu zachęca ona do wzmocnienia strukturalnej współpracy międzysektorowej w zakresie polityki młodzieżowej, dalszego rozwoju dialogu społecznego i zwiększonego aktywnego uczestnictwa młodych ludzi w opracowywaniu i wdrażaniu dotyczącej ich polityki. COSAC podkreśla znaczenie włączenia polityki młodzieżowej do semestru europejskiego i do strategii „Europa 2020”.

8.5 COSAC uznaje rolę przedsiębiorczości w gospodarce Unii Europejskiej, a w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), które są motorem wzrostu gospodarczego i źródłem miejsc pracy. W związku z tym zachęca ona do propagowania polityki, która sprzyja zakładaniu nowych przedsiębiorstw, szczególnie w obszarze powstających i najnowocześniejszych technologii, oraz która ułatwia młodym przedsiębiorcom dostęp do usług finansowania i wsparcia; polityki, która zdecydowanie wspiera rozwój kultury przedsiębiorczości i edukację w tej dziedzinie (np. poprzez organizację praktyk zawodowych, programów wymiany, usług informacji i wsparcia) – w celu skuteczniejszego włączania młodych ludzi do rynku pracy.

8.6 COSAC zwraca też uwagę na niepokojącą tendencję utrzymywania się wysokiego poziomu bezrobocia wśród młodych dorosłych w przedziale wiekowym 25–34. COSAC przyznaje, że młodzi dorośli powinni korzystać z programów dotyczących rynku pracy skierowanych do młodych lub szkoleń przekwalifikujących w celu doskonalenia swoich umiejętności i zwiększania szans na zatrudnienie. W związku z tym wzywa Komisję do szybkiego podjęcia konkretnych inicjatyw mających na celu ułatwienie takich działań oraz do wprowadzenia rozwiązań właściwych dla tej grupy wiekowej.

9. Kapitał społeczny kobiet w kontekście kryzysu gospodarczego i finansowego

9.1 PO przeanalizowaniu wyników pracy Forum Kobiet podczas litewskiej prezydencji, COSAC z głębokim zaniepokojeniem stwierdza, że polityka oszczędności wdrożona w celu przezwyciężenia kryzysu zaowocowała poważnymi cięciami w systemie opieki społecznej i w wymiarze bezpieczeństwa zatrudnienia. COSAC zwraca uwagę na fakt, że wpływ takiej polityki na niezależność finansową kobiet oraz na ich warunki pracy i życia negatywnie odbija się na równowadze między życiem zawodowym i rodzinnym oraz jednocześnie zagraża równym szansom kobiet na rynku pracy.

9.2 COSAC podkreśla, że obecny kryzys gospodarczy i finansowy, który przyczynił się do powstania kryzysu społecznego, nie powinien zagrażać postępowi osiągniętemu w zakresie propagowania równouprawnienia płci, zdrowia i praw reprodukcyjnych.

9.3 COSAC zauważa, że choć strategia na rzecz równości mężczyzn i kobiet na lata 2010–2015 została wprowadzona jako główne narzędzie wspierające równouprawnienie płci przy wdrażaniu strategii „Europa 2020”, ciężar spoczywający na barkach kobiet *de facto* wzrósł.

9.4 COSAC ubolewa nad faktem, że nie poświęca się wystarczającej uwagi włączaniu kwestii równouprawnienia płci do głównego nurtu polityki w strategii „Europa 2020” oraz w semestrze europejskim, lub też nie uwzględnia się ich w ogóle; w związku z tym uważa za konieczne włączenie perspektywy równouprawnienia płci do opracowywania celów UE 2020, zwłaszcza tych dotyczących zatrudnienia, badań i rozwoju, energii, edukacji, zwalczania ubóstwa, tak aby można było faktycznie zrealizować ten postulat.